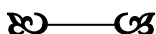

กลยุทธ์การเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปกครองคณะสงฆ์
ของพระสังฆาธิการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*

STRENGTHENING STRATEGY OF SANGHA ADMINISTRATION
IN AYUTTHAYA PROVINCE

พระมหาเฉลิมพล อชิโต, พระมหากฤษฎา กิตติโสภโณ, พระปลัดระพิน พุทธิสาร, บวร ขมขุนศรี

Phramahachalermpol Achito, PhramahaKrisada Kittisobhano, PhraPalad Raphin Phutthisaro,

Borworn Khomchunsri

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: akkarawat.kit@gmail. com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไป ปัจจัยเสริมสร้าง และนำเสนอกลยุทธ์การเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพโดยสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 18 รูปหรือคน และการสนทนากลุ่มเฉพาะกับผู้ทรงคุณวุฒิ 10 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการพรรณนาความ และการวิจัยเชิงปริมาณดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 217 รูป เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. พระสังฆาธิการจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีความสมัครสมานสามัคคีกันในการทำงานคณะสงฆ์อย่างเต็มที่ทั้งมีพระเถรานุเถระที่มีความรู้ด้านพระธรรมวินัยกฎหมายคณะสงฆ์เป็นอย่างดีทั้งเจ้าคณะพระสังฆาธิการในทุกระดับมีภาวะผู้นำสูง คือมีวิสัยทัศน์ในการบริหารงานปกครอง มีการจัดงานตักสิลาใช้คนให้ถูกกับงาน และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ร่วมงาน 2. ปัจจัยเสริมสร้างความเข้มแข็ง ได้แก่ การวางแผนงาน การลงมือทำ การตรวจสอบ และการแก้ไขปัญหา 3. กลยุทธ์การเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า มีกลยุทธ์ ดังนี้ สำนักบริหารกลาง พระสังฆาธิการภิกษุพัฒนา บุคลากรพัฒนา ศูนย์ข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศคณะสงฆ์ เครือข่ายความร่วมมือ พระพุทธศาสนายังยืน

คำสำคัญ: กลยุทธ์; การเสริมสร้างความเข้มแข็ง; การปกครองคณะสงฆ์

*Received July 20, 2021; Revised August 10, 2021; Accepted August 11, 2021

Abstract

This research paper aimed to analyze the general condition, components and propose the approaches to administration strengthening of Sangha in Ayutthaya Province. Methodology was the mixed methods; the qualitative research method collected data from 18 key informants by in-depth-interview and 10 participants in focus group discussion and analyzed data by content descriptive interpretation. The quantitative method collected data from 217 samples and analyzed data with frequency, percentiles, means and standard deviation, SD.

The results of the research were found that 1. Phra Nakhon Si Ayutthaya Province Sangha Order was in solidarity in the work of the Sangha, both having a senior monk who had good knowledge in the Dharma, discipline and Law of the Sangha; high leadership was to have a vision in administration There was a good event to know how to use the right people for the right job. and have good human relations with colleagues. 2. Strengthening factors included work planning, action, inspection and problem solving. 3. Strategies for strengthening the Sangha Administration of the Sangha in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province was found that the strategy was as follows: There were Central Administration Office, Sangkhathikanphiwat, development personnel, Sangha Information Technology Center, cooperation network, Sustainable Buddhism.

Keywords: Strategy; Strengthening; Sangha Administration

บทนำ

การบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ การบริหารงานในลักษณะของการปฏิบัติต้องอาศัยความรู้ความสามารถประสบการณ์และทักษะของผู้บริหารงานแต่ละคนที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งเป็นการประยุกต์เอาความรู้ หลักการ และทฤษฎีไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้เหมาะสม กับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม การบริหารงานองค์กรในปัจจุบันต้องเผชิญกับปัญหาที่ยุ่ยากสลับซับซ้อน และโดยทั่วไปก็เป็นที่ยอมรับกันว่าทรัพยากรทางด้านกำลังคนและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการต่างๆ มีความสำคัญมาก การศึกษาแนวการบริหารงานจำเป็นต้องพิจารณาให้เห็นถึงความสำคัญของการกิจในการจัดการแต่ละชนิดมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานให้บรรลุ

วัตถุประสงค์ การบริหารงานเป็นกระบวนการจัดการ และการใช้ทรัพยากรต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า โดยอาศัยปัจจัยทั้งหลาย ได้แก่ คน เงิน วัสดุ สิ่งของ เป็นอุปกรณ์การบริหาร โดยมีการวางแผนไว้ล่วงหน้า แล้วดำเนินการตามแผนที่วางไว้ หากมีการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ก็ต้องมีการปรับเปลี่ยนใหม่เพื่อให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงนั้นได้ บางครั้งก็อาจจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงหรือปรับองค์การใหม่ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในขณะนั้น กระทำเช่นนี้เรื่อยไปเป็นวัฏจักร ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการที่ดี ทั้งนี้เนื่องจากในปัจจุบันมีการใช้ทรัพยากรต่างๆในการบริหารงานอย่างไม่มีประสิทธิภาพ และมีการใช้บุคลากรในการปฏิบัติงานที่มีลักษณะที่ไม่สอดคล้องกับงาน ส่งผลให้การปฏิบัติงานเกิดอุปสรรค การปฏิบัติงานในแต่ละครั้ง ไม่ประสบผลสำเร็จ หรือเกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงาน เพราะฉะนั้นในการปฏิบัติงานให้สำเร็จผลจำเป็นจะต้องมีการวางแผน มีการบริหารจัดการ เพื่อการทำงานที่เป็นขั้นเป็นตอน มีแนวทางที่ชัดเจน (พระวีระศักดิ์ ชยธมโม (สุวรรณวงศ์), 2558)

ในบริบทของวัด ซึ่งมีเจ้าอาวาสเป็นกลไกขับเคลื่อนหลักในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ให้มีคุณภาพ เปรียบเสมือนเครื่องมือหลักที่สำคัญในการขับเคลื่อนภารกิจของคณะสงฆ์ เพราะเป็นผู้ทำหน้าที่เป็นผู้บริหารของวัด การพัฒนาศักยภาพของเจ้าอาวาสจึงต้องมีกลยุทธ์ที่ครอบคลุมทั้งการสร้างคามเข้มแข็งที่จำเป็นต่อการปฏิบัติภารกิจ เพื่อให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญสามารถปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น ช่วยให้การบรรลุเป้าหมายของคณะสงฆ์และส่งผลต่อการบริหารงานของคณะสงฆ์ให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ด้วยเหตุนี้ เจ้าอาวาสซึ่งมีตำแหน่งเป็นผู้บริหารหรือนำจึงต้องมีกลยุทธ์ในการสร้างความเข้มแข็งในการปกครองคณะสงฆ์ เพื่อให้คุณลักษณะที่เหมาะสมกับการปฏิบัติภารกิจดังกล่าว

ดังนั้น การทำวิจัยเรื่องนี้ต้องการที่จะศึกษา กลยุทธ์การเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ว่าพระสังฆาธิการมีกลยุทธ์การเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปกครองคณะสงฆ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาว่าผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา นั้น มีการปฏิบัติเอื้อเฟื้อในพระธรรมวินัย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ และระเบียบข้อบังคับ กฎมหาเถรสมาคม เป็นอย่างไร และนำหลักพุทธธรรมไปประยุกต์ใช้ในการครองใจผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาอย่างไร และนโยบายการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีแนวทางและกลยุทธ์อย่างไร อาจเป็นแนวทางที่คณะสงฆ์จังหวัดอื่นๆ จะได้นำไปปฏิบัติเป็นทีฏฐานนุติ เพื่อพัฒนาองค์กรคณะสงฆ์ในเขตปกครองให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความเรียบร้อยดังตามพระธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่พระองค์ได้เสียสละประโยชน์อันยิ่งใหญ่ต่อชาวโลก คณะสงฆ์จะช่วยกันปกครองคณะสงฆ์ตามพระธรรมวินัยต่อกุลบุตร ที่ได้มาบรรพชา อุปสมบทเพื่อสืบทอดอายุพระพุทธศาสนาให้ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อนำเสนอกลยุทธ์การเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology) ประกอบด้วยการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จากนั้นดำเนินการสนทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิ

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร (Population) ได้แก่ เจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 496 รูป

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ได้แก่ เจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 217 รูป ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยคำนวณสัดส่วนจากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ที่ระดับความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 (ธำนิษฐา ศิลปจักร, 2557) ที่จำนวนประชากร 496 รูป ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 217 รูป

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

(1) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิที่มีคุณสมบัติเป็นพระสังฆาธิการและนักวิชาการศาสนา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการวัดที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับประเด็นการวิจัยเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 18 รูป/คน แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้คือ 1) เจ้าคณะผู้ปกครอง 2) เจ้าอาวาสในพระนครศรีอยุธยา 3) ข้าราชการ และ 4) นักวิชาการจัดการเชิงพุทธ

(2) ผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group) ผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิที่มีคุณสมบัติเป็นพระสงฆ์และนักวิชาการที่มีความรู้ความสามารถ และคุณสมบัติเหมาะสมในการตอบประเด็นการวิจัย เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน 8 รูป/คน

3. เครื่องมือในการวิจัย

3.1 แบบสัมภาษณ์

3.2 แบบสนทนากลุ่มเฉพาะ

3.3 แบบสอบถาม

โดยนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาและโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ เป็นรายข้อ (Index of item-Objective Congruent : IOC) (พระมหาภุชญา กิตติโสภโณ, ผศ.ดร., 2561) ได้ค่าไม่ต่ำกว่า 0.80 ทุกข้อ หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุง แก้ไขแล้วไปทดลอง (Try-Out) กับประชากรกลุ่มตัวอย่างนอกพื้นที่ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแต่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน/ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับคือ 0.967

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ดำเนินการสัมภาษณ์ ตามวัน เวลา และสถานที่ ที่กำหนดไว้จนครบทุกประเด็น โดยขออนุญาตจดบันทึก และมีการบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์

4.2 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์มหานิกายจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 217 ชุด และเก็บคืนด้วยตัวเอง แล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้อง ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ทั้งหมดจำนวน 217 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5. 1 วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context) และใช้เทคนิคการวิเคราะห์ SWOT Analysis

5. 2 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิจัยทางสังคมศาสตร์โดยใช้ค่าสถิติที่ถูกต้อง และเหมาะสม สามารถตอบวัตถุประสงค์ของ

การวิจัยได้ สถิติที่ใช้ค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

ผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ด้านจุดแข็ง พระสังฆาธิการจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีความสมัครสมานสามัคคีกันในการทำงานคณะสงฆ์อย่างเต็มที่ทั้งเจ้าคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา รองเจ้าคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล เจ้าอาวาส พระสังฆาธิการทุกระดับตั้งใจสนองงานคณะสงฆ์ทั้ง 6 ด้านอย่างเต็มที่ เมื่อได้รับมอบหมายงานมาก็ช่วยกันทำตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูง จนถึงผู้ปฏิบัติงาน ทำให้เกิดความสามัคคีกันในคณะสงฆ์ ทั้งมีพระเถรานุเถระที่มีความรู้ด้านพระธรรมวินัยกฎหมายคณะสงฆ์ และเป็นผู้มีความสามารถมากในการบริหารปกครองคณะสงฆ์ให้ดำเนินไปตามทำนองคลองธรรม เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการปกครองคณะสงฆ์มานาน และสามารถถ่ายทอดความรู้ด้านการบริหารปกครองทั้งหลักวิชาการและการทำให้เห็นด้วย ทั้งมีพระเถระที่มีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการที่ดี โดยแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบในการทำงานคณะสงฆ์ทั้ง 6 ด้าน แต่ละด้านก็มีประธาน รองประธาน กรรมการ ในการบริหารงานในด้านต่างๆ ด้านปกครองก็มีพระสังฆาธิการดูแลโดยมีเจ้าคณะจังหวัดเป็นผู้คอยสนับสนุนและช่วยเหลืออยู่ด้วย ทั้งมีพระสังฆาธิการทุกระดับ มีการปกครองคณะสงฆ์ ตามหลักพระธรรมวินัย ของพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นหลักก่อน และก็ตามด้วยกฎหมาย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ จารัตประเพณี และมีความเคารพกันในฐานะครูบาอาจารย์กับลูกศิษย์ จึงทำให้มีความเคารพกันในหลายด้าน ทั้งเจ้าคณะพระสังฆาธิการในทุกระดับมีภาวะผู้นำสูง คือมีวิสัยทัศน์ในการบริหารงานปกครอง มีการจัดงานดีรู้จักใช้คนให้ถูกกับงาน และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ร่วมงาน ทั้งเจ้าคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีการมอบอำนาจงานทั้ง 6 ด้านให้แก่เจ้าคณะผู้ปกครองฝ่ายต่างๆ ได้ทำงานอย่างเต็มที่ คือให้อิสระในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ และเมื่อมีข้อขัดข้องประการใดก็ให้มาปรึกษาและช่วยกันแก้ข้อขัดข้องนั้นๆ และในจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีการส่งเสริมให้พระสังฆาธิการและพระสงฆ์ให้มีการศึกษาพระธรรมวินัยทั้งนักธรรม และบาลี รวมทั้งการศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์ อย่างกว้างขวางและให้การสนับสนุนส่งเสริมด้านการศึกษาเป็นอย่างดีในสำนักเรียนต่างๆ

ด้านจุดอ่อน พื้นที่ปกครองของคณะสงฆ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีขนาดใหญ่ มี 16 อำเภอมีวัดทั้งหมด 496 วัด จึงทำให้ยากต่อการควบคุมดูแลให้เรียบร้อยได้ทั้งหมด ทั้งทางด้านการประพฤติปฏิบัติตามหลักพระธรรมวินัย กฎหมาย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์

จารีตประเพณี ทั้งด้านควบคุมดูแลเรื่องอิทธิฤทธิ์ที่เกิดขึ้นแล้วให้ระงับด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ จึงเป็นจุดอ่อนเรื่องพื้นที่ๆ มีขนาดใหญ่ ทั้งพระสังฆาธิการบางรูปมีอายุมาก ทำให้ไม่คล่องตัวในการทำงานคณะสงฆ์ ที่ต้องมีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยงานปกครองคณะสงฆ์ ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีได้จึงทำให้ยากต่อการทำงาน และพระสังฆาธิการบางรูปมีสุขภาพไม่แข็งแรง และไม่ได้อบรมหมายพระรูปอื่นช่วยดูแลงาน จึงทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เต็มศักยภาพ ทั้งพระสังฆาธิการบางรูปขาดการศึกษาเรื่องพระธรรมวินัย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ และกฎหมายอย่างจริงจัง ทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมวินัย ตัวยกกฎหมาย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ทั้งพระสังฆาธิการส่วนมากขาดที่ปรึกษาในการทำงานที่มีความรู้ความสามารถในงานคณะสงฆ์ทั้ง 6 ด้าน จึงทำให้มีข้อมูลในส่วนต่างๆ ไม่มากพอ ทำให้อาจมีการตัดสินใจที่ผิดพลาดไปหรือไม่เกิดประโยชน์สูงสุดในงานนั้นๆ งานปกครองก็ต้องใช้คนที่มีความรู้ในด้านนี้มาเฉพาะทาง ใช้คนให้ถูกต้องกับงาน จึงจะได้ผลดี ถ้าพระสังฆาธิการคิดเอง ทำเอง คนเดียว โอกาสผิดพลาดย่อมมีมาก ทั้งพระสังฆาธิการบางรูปขาดคุณธรรม ในการทำงานคณะสงฆ์ เช่นขาด พรหมวิหาร 4 ที่เป็นคุณธรรมของผู้ใหญ่ที่ต้องมี กับคนที่อยู่ในการปกครองของตน ทั้งพระสังฆาธิการบางรูปเมื่อได้รับตำแหน่งอำนาจหน้าที่ไปแล้ว ไม่ค่อยได้ทบทวนอำนาจหน้าที่ของตน ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ จึงทำให้เกิดการละเลยหน้าที่ต่างๆ

ด้านโอกาส พระสังฆาธิการจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้รับความอุปถัมภ์บำรุงจากเจ้าคณะปกครองเบื้องต้นเป็นอย่างดี ดูแล เอาใจใส่ ช่วยชี้แนะในส่วนงานคณะสงฆ์ที่ติดขัดให้เรียบร้อยดีงาม ในส่วนญาติโยมก็มีศรัทธาในพระสงฆ์ช่วยกันอุปถัมภ์ดูแล และเมื่อมีอะไรไม่ชอบมาพากลจะมีส่วนเข้ามาช่วยชี้แนะหรือว่าบอกกล่าวแก่คณะสงฆ์ให้ได้ทราบเรื่องราวด้วย ทั้งจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีสำนักเรียนนักธรรมและบาลี ทั้งมหาวิทยาลัยสงฆ์ อยู่ในจังหวัดด้วย จึงทำให้พระสังฆาธิการในทุกระดับสามารถ มีโอกาสในการศึกษาได้อย่างสะดวกทั้งนักธรรม บาลี หรือจะเป็นมหาวิทยาลัยก็สามารถทำได้ง่ายและสะดวก ทั้งจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีวัดที่มีศักยภาพมาก มีพระอารามหลวง มีวัดที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยว วัดที่เป็นโบราณสถาน วัดที่เป็นพระเกจิอาจารย์ มากมาย วัดทั้งหลายเหล่านี้ ก็ช่วยเหลือเกื้อกูลวัดที่มีศักยภาพน้อยให้อยู่ได้ตามอัตภาพ ทั้งจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นดินแดนพระพุทธศาสนา มีวัดวาอารามมาก มีผู้คนมาทำบุญมากจากคนในพื้นที่ และนอกพื้นที่ เพราะไม่ไกลมาจากกรุงเทพ ทำให้มีคนมาไหว้พระ ทั้งทำบุญปฏิบัติธรรม และมีการปกครองคณะสงฆ์ที่เข้มแข็งจึงถือเป็นโอกาสอันหนึ่ง

ด้านอุปสรรค วัฒนธรรมองค์กรไม่เป็นไปตามลำดับขั้นตอนตามอาวุโส หรือ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เริ่มมีมากขึ้นในพระสังฆาธิการ ทำให้ความเคารพนับถือตามสายงานบังคับบัญชาเริ่มมีปัญหามากขึ้น ทั้งจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ข้าราชการบางส่วนยังมี

ความประพฤติปฏิบัติเหมือนอดีต เช่น การดูแลวัดก็อาจจะมาในลักษณะครอบงำเจ้าอาวาส ถ้าเจ้าอาวาสไม่มีความรู้ ความสามารถชัดเจนในการบริหารปกครอง เช่น การเงินของวัดที่มีผู้บริจาค ทำบุญ ก็อาจจะใช้ระบบเก่า คือ ขรวาสเป็นผู้เก็บเงิน บางวัดเจ้าอาวาสไม่มีบทบาทที่จะชี้แนะได้เลย กลายเป็นขรวาสเป็นผู้นำพระทั้งการสื่อสารที่อาจสร้างความเข้าใจที่ไม่ตรงกัน ทำให้เกิดความไขว้เขวในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้งการสื่อสารของผู้บังคับบัญชา และการสื่อสารของผู้ใต้บังคับบัญชา รวมถึงการสื่อสารต่อบุคคลภายนอก ไม่มองถึงเจตนาหรือไม่ใช้หลักปกครองของผู้ใหญ่ที่ให้มีพรหมวิหารธรรม 4 ประการ มี เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ซึ่งทำให้ส่งผลกระทบต่อขวัญกำลังใจของพระภิกษุสงฆ์ ทั้งพระสงฆ์ที่จะก้าวขึ้นมาเป็นพระสังฆาธิการนั้น มีการพัฒนาตนเองขึ้นมาไม่ทัน ทั้งทางด้านความรู้และประสบการณ์ จึงทำให้ขาดผู้สืบทอดที่มีศักยภาพที่ใกล้เคียงกันกับรูปเดิม ทั้งปัจจุบันนี้ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีบุคคลไม่พึงประสงค์เข้ามาบวช ไม่สามารถคัดกรองได้เต็มที่ เมื่อบวชเป็นพระภิกษุแล้วก็สร้างปัญหา ก่อให้เกิดความวุ่นวาย ผิดพระธรรมวินัยบ้าง ผิดกฎหมายบ้าง ผิด พรบ. คณะสงฆ์บ้าง ทำให้เกิดความเสียหายแก่คณะสงฆ์

2. ปัจจัยเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ด้านการวางแผน (Plan) การวางแผนทุกประเภทต้องกำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์ และแนวทางในการปฏิบัติ การกำหนดจุดมุ่งหมาย จึงเป็นขั้นตอนแรกในการวางแผน หากขั้นตอนแรกมีความชัดเจนย่อมส่งผลให้มีการจัดการที่ดี มีทิศทางและแนวทางที่ดี และถูกต้องในการนำไปปฏิบัติ ใช้ในการปกครองคณะสงฆ์ ให้เป็นแบบแผนที่ดีชัดเจน และการวางแผนทำให้มีการกระจายงาน แบ่งหน้าที่กันทำอย่างชัดเจน พร้อมทั้งทราบถึงขอบข่ายงานที่ต้องทำ ถือเป็นการระดมทรัพยากรที่มีมาใช้เพื่อทำให้งานเกิดประสิทธิภาพดีขึ้นในการปกครองคณะสงฆ์ ต้องมีการปกครองตามแนวดิ่ง ให้พระสังฆาธิการ รู้หน้าที่ ทำตามหน้าที่ ของตนได้อย่างถูกต้อง และการวางแผนที่ดีช่วยป้องกันปัญหาที่ไม่ควรเกิด ช่วยลดความสับสนในการทำงาน ลดการใช้ทรัพยากรมากหรือน้อยเกินความพอดี ลดความสูญเสียในรูปแบบต่างๆ จึงทำให้งานทุกงานนั้นต้องมีการวางแผนร่วมกัน เพื่อให้มีเป้าหมายเป็นอันเดียวกัน และการวางแผนช่วยให้การดำเนินการปกครองคณะสงฆ์ ตามพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ พระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช คำสั่งของผู้บังคับบัญชาเหนือตน ให้เป็นไปแบบมีแบบแผน และเป็นระบบ ช่วยให้กำหนดเป้าหมายทั้งระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว ให้มีประสิทธิภาพ และทำให้งานปกครองเรียบร้อยดีงาม และการวางแผนช่วยควบคุมและส่งเสริมการรักษาความเรียบร้อยดีงาม การศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา การสาธารณูปการ และ

การสาธารณสุขสงเคราะห์ ให้เข้มแข็งและเป็นระเบียบ โดยมี เป้าหมาย ตัวชี้วัด แผนงาน โครงการ และการวางแผนช่วยแก้ไขการระงับอธิกรณ์ และการวินิจฉัยข้อกล่าวหา ให้เป็นระบบ ตามแบบแผนงานที่ได้วางไว้ ทำให้พระสงฆ์สามารถรู้ถึงขั้นตอนต่างๆในการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสุดท้ายการวางแผนช่วยงานตรวจการและประชุมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ด้วยการวางโครงเรื่องที่จะประชุมให้เหมาะสม มีเป้าหมายในการประชุมและการตรวจการคณะสงฆ์ ว่าประชุมเพื่ออะไร และตรวจการคณะสงฆ์เพื่ออะไร ทำให้ได้งานมาก โดยใช้เวลาไม่มาก

ด้านการลงมือทำ (Do) เมื่อมีแผนแล้วก็ทำตามแผนที่ได้วางไว้อย่างจริงจัง และเต็มที่ ลงมือปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ในตารางการปฏิบัติงาน ในด้านการปกครองก็ปฏิบัติหน้าที่ในการสอดส่องดูแลความประพฤติของพระผู้อยู่ในเขตปกครองของตน ให้ประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมวินัย กฎหมาย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พระสงฆ์ทุกรูปต้องมีความเข้าใจถึงความสำคัญและความจำเป็นในแผนนั้นๆ สร้างความตระหนักในการปฏิบัติตามแผนที่ตั้งไว้ให้กับบุคลากรในองค์กร การทำตามแผนที่ตั้งไว้ ทั้งทางด้านบุคคล การเงิน อุปกรณ์ สถานที่ และการบริหารจัดการให้เป็นไปตามแผน จะช่วยให้งานปกครองมีประสิทธิภาพ เพิ่มความเข้มแข็ง การลงมือปฏิบัติเป็นสิ่งที่ต้องทำ เช่น ด้านระงับอธิกรณ์ การลงมือช่วยแก้ไขข้อขัดข้อง การลงมือตรวจการคณะสงฆ์ และประชุม ตามแผนที่ได้วางไว้ จะช่วยเพิ่มความเข้มแข็งในการปกครองคณะสงฆ์ได้เป็นอย่างดี คือต้องลงมือทำ อย่างจริงจังในงานด้านปกครอง จะได้ทราบถึงปัญหาอย่างแท้จริงในแต่ละพื้นที่

ด้านการตรวจสอบ (Check) เมื่อลงมือทำแล้วทำให้เห็นปัญหาของการดำเนินงานได้อย่างชัดเจน การตรวจสอบเพื่อดูว่าเมื่อปฏิบัติงานตามแผน หรือการแก้ปัญหาตามแผนแล้ว ผลลัพธ์เป็นอย่างไร สภาพปัญหาได้รับการแก้ไขตรงตามเป้าหมายที่ตั้งใจหรือไม่ การตรวจสอบจะช่วยทำให้ทราบว่าการทำงานนั้นมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด การทำงานที่มีการตรวจสอบเป็นระยะ ทำให้การปฏิบัติงานมีความรัดกุมขึ้น และแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็วก่อนจะลุกลาม การตรวจสอบเป็นกระบวนการทบทวนแผนที่เราวางไว้และปฏิบัติแล้วมีผลเป็นเช่นไร ถ้าถูกต้องแล้วก็ทำต่อไป ถ้ายังไม่ถูกต้องก็แก้ไขใหม่ ตรวจสอบงานปกครองเจ้าคณะทั้ง 6 ด้าน มีด้านพระธรรมวินัย กฎหมาย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ การระงับอธิกรณ์ แก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะ ตรวจการคณะสงฆ์ และประชุม ให้เรียบร้อย ทั้งด้าน บุคคล การเงิน อุปกรณ์ สถานที่ และการบริหารจัดการ จะเป็นการเพิ่มความเข้มแข็งกับคณะสงฆ์อย่างยิ่ง การตรวจสอบจะทำให้ทราบผลการดำเนินการที่ทำไปแล้วว่ามีผลอย่างไร การตรวจสอบที่นำไปสู่การแก้ไขปรับปรุง ทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วไม่เกิดซ้ำหรือลดความรุนแรงของปัญหา ถือเป็นการนำความผิดพลาดมาใช้ให้เกิดประโยชน์

ด้านการแก้ไข (Act) การปรับปรุงงานต่าง ๆ ให้เรียบร้อยดีงาม ทั้งด้านดำเนินการปกครองคณะสงฆ์ ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ พระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช คำสั่งของผู้บังคับบัญชาเหนือตน ด้านควบคุมและส่งเสริม การรักษาความเรียบร้อยดีงาม การศาสนา ศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์ ด้านระงับข้อพิพาท วินิจฉัยการลงนิคหกรรม งานด้านควบคุมบังคับบัญชา เจ้าคณะและเจ้าอาวาส ตลอดถึงพระภิกษุ สามเณร ผู้อยู่ในบังคับบัญชาทางด้านตรวจการ ประชุมพระสังฆาธิการในเขตปกครองของตน ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญเพื่อที่จะได้พัฒนางานให้ดียิ่งขึ้นไป

3. แนวทางการใช้กลยุทธ์การเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กลยุทธ์การเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย 6 กลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 สำนักบริหารกลาง มีเป้าหมายคือ งานปกครองมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว ทันสมัย ผลงานดี ตัวชี้วัดคือ การดำเนินงานต่าง ๆ รวดเร็ว ลุล่วง งานไม่ค้างค้ำ แผนงาน ได้แก่ การจัดตั้งสำนักบริหารกลาง ประกอบด้วย 2 โครงการ ได้แก่ 1. พัฒนาระบบบริหารองค์กร และ 2. พัฒนาโครงสร้างองค์กร

กลยุทธ์ที่ 2 พระสังฆาธิการวิวัฒน์ มีเป้าหมายคือ สร้างเครือข่ายเพิ่ม และได้รับความร่วมมือในทุกเรื่อง ตัวชี้วัดคือ พระสังฆาธิการมีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แผนงาน ได้แก่ การจัดตั้งสถาบันพระสังฆาธิการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย 3 โครงการ ได้แก่ 1. หลักสูตรพัฒนาพระสังฆาธิการด้านต่างๆ 2. ทุนการศึกษา และ 3. คู่มือ

กลยุทธ์ที่ 3 บุคลากรพัฒนา มีเป้าหมายคือ พัฒนาพระสงฆ์ให้มีความรู้ความสามารถ และพร้อมปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจากคณะสงฆ์ สร้างระบบการทำงานเป็นทีมที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ ตัวชี้วัดคือ มีบุคลากรครบตามหน้าที่ ปฏิบัติงานได้ดีทุกด้าน ทำงานเป็นระบบ แผนงาน ได้แก่ การพัฒนาบุคลากรสนองงานคณะสงฆ์ ประกอบด้วย 2 โครงการ ได้แก่ 1. สร้างและพัฒนาบุคลากรสงฆ์ด้านนักกฎหมาย พระวินยาธิการ ด้านการช่วยเหลือเร่งด่วน และพระสอนปริยัติธรรมและ 2. ปรับปรุงบทบาทหน้าที่ของบุคลากร

กลยุทธ์ที่ 4 ศูนย์ข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศคณะสงฆ์ มีเป้าหมายคือ มีศูนย์ข้อมูลกลาง ข้อมูลครบ เทคโนโลยีทันสมัย ตัวชี้วัดคือ ค้นหาข้อมูลได้สะดวกและรวดเร็ว แผนงาน

ได้แก่ จัดตั้งศูนย์ข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศคณะสงฆ์ มีโครงการคือ โปรแกรมการจัดเก็บข้อมูลคณะสงฆ์แบบออนไลน์

กลยุทธ์ที่ 5 เครือข่ายความร่วมมือ มีเป้าหมายคือ สร้างเครือข่ายเพิ่ม และได้รับความร่วมมือในทุกเรื่อง ตัวชี้วัดคือ ได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในทุกเรื่อง แผนงาน ได้แก่ เครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย 4 โครงการ ได้แก่ 1. ความร่วมมือสันติสุข 2. จิตอาสาพัฒนาวัด 3. เวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และ 4. แผนพัฒนาคณะสงฆ์ที่เข้มแข็ง

กลยุทธ์ที่ 6 พระพุทธศาสนายั่งยืน มีเป้าหมายคือ คณะสงฆ์ได้ประโยชน์จากการประชุมและตรวจการ ใช้บริการจากวัดต้นแบบในการสังคมสงเคราะห์ ตัวชี้วัดคือ ความสงบสุขของคณะสงฆ์แผนงาน ได้แก่ เสริมสร้างความสามัคคี ประกอบด้วย 2 โครงการ ได้แก่ 1. แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับพระสงฆ์ด้วยกัน และ 2. จัดกิจกรรมส่งเสริมความสามัคคีในชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ จะกล่าวถึงกลยุทธ์การเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและน่าสนใจและนำมาอภิปรายดังนี้

กลยุทธ์ที่หนึ่ง คือ สำนักบริหารกลาง ด้วยการจัดตั้งสำนักงานเจ้าคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สำนักงานเจ้าคณะอำเภอ และสำนักงานเจ้าคณะตำบล ที่เป็นส่วนกลางรวมอยู่ด้วยกัน ทั้งนี้เพื่อให้การบริหารงานคณะสงฆ์มีประสิทธิภาพมากขึ้น มาที่เดียวจบทุกเรื่อง ทำให้การบริหารงานคณะสงฆ์สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น งานไม่ค้างค้ำซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระครูสันติธรรมมาภิรัต (บุญชัย สุนติกโร) (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการปกครองคณะสงฆ์ในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค 15” ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการปกครองคณะสงฆ์ ภาค 15 ที่พัฒนาแล้วคือมีการวางแผนกระบวนการดำเนินงานที่ส่งเสริมคุณภาพของพระสังฆาธิการทุกระดับชั้นที่ชัดเจน การจัดองค์กรใช้กฎระเบียบ ข้อบังคับ และกติกาเดียวกัน ส่งบุคลากรไปศึกษาดูงานด้านต่างๆ เพื่อเสริมสร้างให้มีวิสัยทัศน์ ประสพการณ์ คุณภาพ และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน นำระเบียบกฎหมายคณะสงฆ์ และของภาครัฐไปสร้างกติกาในการปฏิบัติภารกิจร่วมกัน และมีคณะกรรมการกำกับดูแลแต่ละฝ่ายอย่างใกล้ชิด

กลยุทธ์ที่สอง คือ พระสังฆาธิการวิวัฒน์ พัฒนาพระสังฆาธิการให้มีความรู้ความสามารถสูง ด้วยการจัดหลักสูตรอบรมพระสังฆาธิการ เพื่อสร้างพระสังฆาธิการที่มีความรู้คู่คุณธรรม เนื่องจากพระสังฆาธิการเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของคณะสงฆ์ การสร้างพระสังฆาธิการที่มีความรู้คู่คุณธรรม จะช่วยให้คณะสงฆ์มีความเข้มแข็งและมั่นคง

ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพระครูสุนทรวัชรกิจ (บุญธรรม ธมฺมิโก) (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการทรัพยากรมนุษย์ของคณะสงฆ์จังหวัดเพชรบุรี” ผลวิจัยพบว่า กลยุทธ์ด้านการสรรหา การคัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการทำงาน หรือรับตำแหน่งในหน้าที่ต่างๆ มีสรรหาจากคุณสมบัติที่เหมาะสมกับงาน การกำหนดการสรรหาทรัพยากรมนุษย์โดยให้ยึดหลักพระธรรมวินัยและกฎหมายบ้านเมือง เพื่อจะได้นำไปสู่ขั้นตอนที่มีคุณภาพ

กลยุทธ์ที่สาม คือ บุคลากรพัฒนา เพื่อพัฒนาพระสงฆ์ที่มีความรู้ความสามารถ และพร้อมปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจากคณะสงฆ์และสร้างระบบการทำงานเป็นทีมที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ เนื่องจากในปัจจุบันคณะสงฆ์ยังขาดพระสงฆ์ที่มีความรู้ความสามารถในการทำงานคณะสงฆ์อย่างเต็มที่ การสร้างพระสงฆ์ที่ดีขึ้นมาจะช่วยให้คณะสงฆ์เข้มแข็งขึ้นในอนาคต สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระเทพรัตนสุธี(สมศักดิ์ โชติณฺธโร) (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การปกครองสงฆ์ภาค 1” ผลวิจัยพบว่า หลักเกณฑ์การปกครองคณะสงฆ์ มีการปกครองตามลำดับขั้นการปกครอง โดยเจ้าคณะชั้นปกครองจะดูแลปกครองผู้อยู่ในเขตปกครองนั้นๆ โดยปกครองตามลำดับขั้นไปตามลำดับเมื่อเจ้าคณะชั้นปกครองดูแลปกครองพื้นที่ในเขตปกครองที่ตนรับผิดชอบด้วยดี เช่น เจ้าคณะภาคดูแลปกครองในภาคที่ตนปกครอง เจ้าอาวาสปกครองดูแลภายในวัดของตน หรือ พระอุปัชฌาย์ดูแลสัทธิวิหาริกที่ตนให้การอุปสมบท

กลยุทธ์ที่สี่ คือ ศูนย์ข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศคณะสงฆ์ เพื่อพัฒนาระบบจัดเก็บข้อมูลของพระสงฆ์ที่มีประสิทธิภาพ และพร้อมสำหรับการใช้งาน มีการเชื่อมโยงกับระบบราชการที่เข้มแข็ง ทั้งนี้เพราะฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้ในการ ค้นหาฐานประวัติของพระภิกษุสามเณรสามารถค้นหาได้อย่างรวดเร็ว ป้องกันพระต่างที่ หรือพระปลอมเข้ามาบวช ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ ปชาบดี แยมสุนทร (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความผูกพันต่อองค์กรตามหลักสังคหกรรมของแรงงาน” ผลวิจัยพบว่า การส่งเสริมความผูกพันระหว่างองค์กรกับงาน ได้แก่ การพัฒนาลักษณะงานให้ทันสมัยอยู่เสมอ โดยการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในงานการพัฒนากระบวนการทำงานให้มีคุณภาพ

กลยุทธ์ที่ห้า คือ เครือข่ายความร่วมมือ เพื่อสร้างเครือข่ายและสร้างศาสนทายาท พร้อมทั้งพุทธบริษัทที่ดีและเข้มแข็ง เนื่องจากในปัจจุบันพบว่าพระพุทธรศาสนาในประเทศไทย มีภัยคุกคามทั้งภายในและภายนอก การเร่งสร้างเครือข่ายและศาสนทายาทพร้อมทั้งพุทธบริษัทที่ดี จะช่วยป้องกันภัยต่างๆ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระครูสุนทรวัชรกิจ (บุญธรรม ธมฺมิโก) (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการทรัพยากรมนุษย์ของคณะสงฆ์จังหวัดเพชรบุรี” ผลวิจัยพบว่า กลยุทธ์ด้านการธำรงรักษาความสัมพันธ์ที่ดี

ของคณะสงฆ์ จะทำให้เกิดความรัก ความผูกพัน ความเคารพนับถือ ความร่วมมือร่วมใจ และความสำเร็จในงานคณะสงฆ์

กลยุทธ์ที่หก คือ พระพุทธศาสนายั่งยืน เพื่อสร้างความสามัคคีในคณะสงฆ์ ในการทำงานพัฒนาวัดต้นแบบในการบริหารจัดการ ช่วยเหลือสงเคราะห์กันและกัน ทั้งวัดและบ้านช่วยกัน พัฒนาพุทธศาสนาให้ยั่งยืน ทั้งนี้ยังเป็นการสืบทอดอายุพระพุทธศาสนา และสร้างความเข้มแข็งให้กับพระพุทธศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระครูสุตธรรมพิทักษ์ (น้ำผึ้ง สุทธิโม) (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์” ผลวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ดำเนินการได้ดังนี้ 1) การวางแผน ผู้บริหารควรจะมีการวางแผนการปกครองอย่างต่อเนื่อง มีการประชุมปรึกษาผู้บริหารเพื่อวางแผนให้เป็นไปได้ในทิศทางเดียวกัน 2) การจัดองค์กร จัดโครงสร้างการปกครองคณะสงฆ์ให้มีการพัฒนาอยู่เสมอ เปิดโอกาสให้บุคลากรที่มีความสามารถเข้ามาบริหารงาน 3) การสั่งการ พระสังฆาธิการ เป็นเจ้าพนักงานของรัฐ มีหน้าที่ในการกำกับดูแลพระภิกษุสามเณร ให้เป็นไปได้ด้วยความเรียบร้อยดีงาม 4) การประสานงาน พระสังฆาธิการ ควรจะมีการประสานงานกับผู้ช่วยเจ้าอาวาส เจ้าอาวาส เจ้าคณะตำบลเจ้าคณะอำเภอ และเจ้าคณะจังหวัด ร่วมมือร่วมใจกันทำหน้าที่ดูแลรักษาความเรียบร้อยดีงามในเขตปกครองของตน 5) การควบคุม พระสังฆาธิการ มีหน้าที่ในการปกครองคณะสงฆ์ ให้เป็นไปได้ตามลำดับขั้น

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

กลยุทธ์การเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 1 สำนักบริหารกลาง มีเป้าหมายคือ งานปกครองมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว ทันสมัย ผลงานดี กลยุทธ์ที่ 2 พระสังฆาธิการภักดี มีเป้าหมายคือ สร้างเครือข่ายเพิ่ม และได้รับความร่วมมือในทุกเรื่อง กลยุทธ์ที่ 3 บุคลากรพัฒนา มีเป้าหมายคือ พัฒนาพระสงฆ์ให้มีความรู้ ความสามารถ และพร้อมปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจากคณะสงฆ์ สร้างระบบการทำงานเป็นทีมที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ กลยุทธ์ที่ 4 ศูนย์ข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศคณะสงฆ์ มีเป้าหมายคือ มีศูนย์ข้อมูลกลาง ข้อมูลครบ เทคโนโลยีทันสมัย กลยุทธ์ที่ 5 เครือข่ายความร่วมมือ มีเป้าหมายคือ สร้างเครือข่ายเพิ่ม และได้รับความร่วมมือในทุกเรื่อง กลยุทธ์ที่ 6 พระพุทธศาสนายั่งยืน มีเป้าหมายคือ คณะสงฆ์ได้ประโยชน์ จากการประชุมและตรวจการ ใช้บริการจากวัดต้นแบบ ในการสังคมสงเคราะห์ของวัด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. มหาเถรสมาคมและสำนักงานพระพุทธศาสนาควรร่วมมือกันจัดทำกลยุทธ์การปกครองคณะสงฆ์ไทย ให้เป็นแบบมาตรฐาน ให้เหมาะสมกับการปกครองส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
2. มหาเถรสมาคมและสำนักงานพระพุทธศาสนาควรร่วมมือกันจัดรวมสำนักงานเจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล รวมไว้ที่เดียว เพื่อสะดวกต่อการบริหารจัดการ
3. มหาเถรสมาคมและสำนักงานพระพุทธศาสนาควรร่วมมือกันสนับสนุนและส่งเสริมการปกครองคณะสงฆ์ให้เข้มแข็งเพื่อความตั้งมั่นแห่งพระพุทธศาสนา

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ควรจัดตั้งสำนักงานพระนครศรีอยุธยา สำนักงานเจ้าคณะอำเภอและเจ้าคณะตำบล ณ จุดศูนย์รวมเดียว
2. ควรจัดตั้งสถาบันพระสังฆาธิการ
3. ควรจัดหลักสูตรอบรมพระสงฆ์ เพื่อสร้างพระสงฆ์ที่มีความรู้ คู่คุณธรรม
4. ควรประสานงานกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อของบประมาณและพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ
5. ควรจัดสร้างเครือข่ายเพิ่มและได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน
6. ควรรณรงค์ให้พระสงฆ์อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และจัดกิจกรรมการส่งเสริมความสามัคคี

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับผลการนำกลยุทธ์การเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้ง 6 กลยุทธ์ไปใช้
2. ควรมีการศึกษาการจัดการความรู้ของการบริหารกิจการคณะสงฆ์สู่การพัฒนาพระสังฆาธิการให้มีความเข้มแข็งในการปกครองคณะสงฆ์

เอกสารอ้างอิง

- ธานีรินทร์ ศิลป์จารุ. (2557). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนสามัญปิยสิทธิ์เนชั่นเนอส์.
- ปชาบดี แยมสุนทร. (2556). *กลยุทธ์การส่งเสริมความผูกพันต่อองค์กรตามหลักสังคหกรรมของแรงงาน อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์)*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูสันติธรรมภาวิรัต (บุญชัย สอนติกโร). (2557). *การพัฒนารูปแบบการปกครองคณะสงฆ์ในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค 15 (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ)*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูสุตธรรมพิทักษ์ (น้ำผึ้ง สุทธิโม). (2557). *การพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ)*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูสุนทรวัชรกิจ (บุญธรรม ธรรมโก). (2557). *กลยุทธ์การจัดการทรัพยากรมนุษย์ของคณะสงฆ์จังหวัดเพชรบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ)*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระเทพรัตนสุธี (สมศักดิ์ โชติธโร). (2557). *กลยุทธ์การปกครองคณะสงฆ์ภาค 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ)*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระวีระศักดิ์ ชยธรรมโม (สุวรรณวงศ์). (2558). แนวทางการจัดการวัดสันติสุขตามหลักสัปปายะ 7: กรณีศึกษาวัดธารน้ำไหล จังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 3 (2), 99-114.